Omistajanvaihdoksen tulevaisuusnäkymät ovat positiivisempia kehittämiseen panostavilla yrityksillä

2.12.2021

Seinäjoen ammattikorkeakoulun toteuttaman omistajanvaihdosbarometrin tulokset osoittavat, että yrityksissä sekä uuden että olemassa olevan kehittäminen on vähentynyt kolmen vuoden takaiseen barometriin verrattuna. Kehittämisintensiteetin lasku voi johtua koronasta. Samalla se ennakoi negatiivisia vaikutuksia omistajanvaihdoksiin, koska vain kehittämiseen panostavat yritykset menevät kaupaksi. Myös sukupolvenvaihdokset edellyttävät onnistuakseen sitä, että yritykset on pidetty kilpailukykyisenä luopujasukupolven toimesta.

Toisaalta tulokset osoittavat, että kehittämiseen panostavissa yrityksissä tulevaisuuden näkymät ovat positiivisempia jatkuvuuden kannalta. Sukupolvenvaihdosta suunnittelevissa yrityksissä uuden kehittäminen on erityisenä painopisteenä. Samoin myyntiä ulkopuolisille suunnittelevat yritykset panostavat uuden kehittämiseen, kun taas yrityksen lopettamisaikomusta selittää merkittävästi kehittämistoimenpiteiden puuttuminen. Tulos kertoo myös siitä, että mitä useammalla ikääntyvällä yrittäjällä on tavoitteena luopua yritystoiminnasta sukupolvenvaihdoksen tai yrityksen myynnin kautta, sitä enemmän yhteiskunnassa on myös kehittämiseen panostavia yrityksiä.

Kehittäminen selittää myös yritysten kasvua

Yrityksistä 34 % tavoitteli kohtalaista liikevaihdon kasvua ja 6 % voimakasta, vähintään 30 %:n vuosittaista liikevaihdon kasvua. Panostaminen uuden kehittämiseen on yhteydessä kasvutavoitteisiin. Yritykset, jotka tavoittelevat kasvua, panostavat uuden kehittämiseen sekä strategiseen suunnitteluun muita enemmän. Viimeisen kolmen vuoden aikana 9 % yrityksistä oli kasvanut voimakkaasti ja 30 % kohtalaisesti. 37 % oli säilyttänyt markkina-asemansa. Myös toteutunutta kasvua selittävät panostaminen uuden kehittämiseen ja pitkäjänteinen strateginen työ.

Vastaajilta kysyttiin erikseen myös koronapandemian vaikutuksista yrityksen liikevaihdon kasvuun. Yrityksistä peräti 47 %:lle pandemia oli vaikuttanut negatiivisesti liikevaihdon kehitykseen vuonna 2020. Toisaalta vaikutukset olivat olleet positiivia 16 %:lle yrityksistä ja 38 %:lle korona ei vaikuttanut liikevaihtoon.

Tulokset osoittavat, että kasvua tavoittelevien yritysten kannattaa panostaa uuden kehittämiseen ja strategiseen suunnitteluun myös vaikeina aikoina. Käytännössä tämä tarkoittaa aktiivista hallitus- ja johtoryhmätyöskentelyä. Kasvua tavoittelevien yritysten on hyvä pohtia, voisiko strategian suunnittelussa hyödyntää ulkopuolista asiantuntija-apua. Toisaalta ulkopuoliset hallituksen jäsenet voivat myös tarjota uusia

näkemyksiä ja osaamista strategian hahmottamiseen. Tämä näyttäisi olevan erittäin tärkeää myös pandemian kaltaisissa kriisitilanteissa. Yritysten kasvu ei tyrehdy täysin kriisien kohdatessa, kun strategiassa on varauduttu erilaisiin tilanteisiin ja toisaalta panostettu jatkuvaan uuden kehittämiseen. Kasvun näkökulmasta pelkkä nykyisten tuotteiden tai palveluiden laadun parantaminen, toiminnan tehostaminen ja joustavuuden lisääminen eivät vielä riitä, vaan tki-toiminnassa on panostettava myös uusien tuotteiden tai palveluiden kehittämiseen ja uusien markkinoiden löytämiseen. Usein tämä vaatii yritykseltä perehtymistä myös oman toimialan uuteen teknologiaan ja ennakoivaa otetta koko toiminnassa.

Kauppatieteiden tohtorit Sanna Joensuu-Salo, Elina Varamäki, Juha Tall ja Anmari Viljamaa Seinäjoen ammattikorkeakoulu